

Szerkesztőség:
Kaposvárott, zárda-utca
Ide küldendő a lap szellemi ré-
szét illető minden közlemény, kéz-
irat, ismeretterjesztő könyv.

Kiadó-hivatal:
Jelteles H. könyvnyomdája
Kaposvárott.
Ide eljuttatandó az előfizetési pénz
hirdetési és nyilvántartási általánosan a
lap anyagi részét illető minden
közlemény.

NÉPJOG.

Előfizetési díj:
Egész évre 6 frt — kr
Fél évre 3 frt — kr
Negyedévre 1 frt 50 kr

Hirdetések főtételnek:
helyben a kiadóhivatalban,
továbbá Budapestben Hasenstein és
Vogler, Goldberger A. V. Láng
és társa, Bécsben Hasenstein
és Vogler, Oppelk Alajos, Mosse
Rudolf, Daube G. L. és társa s
Rotter és társa iróházban.

Megjelenik minden pénteken

Kapuzárás után.

Az országgyűlés működésétől mi jó eredményt sem várunk már évek óta, megtanított a tapasztalás, hogy bajaink orvoslás helyett ujjakkal szaporítatnak, e reménytelenség dacára is azonban meglepett benünket a most befejezett ülészek eredménye.

Tisza Kálmán áldatlan kormánya hosszú sorát követelte ismét az áldozatoknak, s az országgyűlés többsége készséges engedelmességgel reánk rótta azokat.

A francia közmondás szerint az étvágy evésközbe nő; alig várhatjuk tehát, hogy azon telhetetlen gyomor, mely legjobb erőnk gyümölcseit emészti már, a maradékot megkimélje. Oktalan kormányzat nem elégszik meg a vámmal, hanem magát a tőkét támadja meg, mitsem gondolva a holnappal, csak ma tengethesse haszontalan, kártékony életét.

De Tisza Kálmán azért jó hazafi!

Hát nem fenyegetődzik e, ha a magyar Politikát ellen szóval lehet védelmezni; mit bántja az bámulóit, hogy ha tetteikkel kellene előállni, ha tetteikkel kellene védeni a magyar vagyont, mely végre is létfeltétele a magyar államnak, nyílt s alattomos támadások, gonosz hóbortok s kalandok ellen akkor a nagy hazafi, nem a vitéz bajnok többé, ki lesújtja az ellenségeket, hanem meghunyászkodott szolga, ki tőr mindent, csak urainak kedve teljék benne.

De Tisza Kálmán azért derékember!

Hát nem tudja-e mindenki, hogy egy igaztalan krajczár sem növeli az ő vagyonát, hogy az ő gazdagsága az ország szegénységével összefüggésben nincs; hogy azonban Csáky szalmája lett a közvagyon, hogy a pazarlás egyfelől, az okatlan gazdálkodás másfelől tönkre juttatja az országot

egészben s egyenként, hogy a puritán Tisza Kálmán regiemeje alatt a tűz csak úgy melegít, mint akármikor, mindez nem zavarja a híveket. S ez természetes, mindazért, a mi történik épen azok felelősek, kik zengik a dicsőnekeket, s iralmas állapotunkért a felelősség első sorban a többség re ne h e z e d i k, azontöbbségre, mely a kormányt tüskén-bokron követi, azon többségre, mely a Tisza kormányt nem egy válságos pillanatban mentette meg a bukástól.

Megadjuk mi mindenkinek azt, a mit magunknak megadni kívánunk s ezért, ha tévesnek, ha károsnak, sőt veszélyesnek mondjuk is a többség által követett utat, még sem akarjuk — általában — kétségbe vonni, hogy a többség azon tagjai, kik nyíltan támogatják a kormányt, teszik ezt meggyőződésből, teszik legalább azért, mert félnek, hogy az országot még nagyobb baj is érhetné; de mit szólunk azokról, kik a legfontosabb pillanatokban, a legfontosabb kérdések alkalmával távolléttel tünnek ki, pedig ezek a távollévők, ezek a nem szavazók teszik a valódi többséget, nézze meg bárki a szavazatokat s győződjék meg, hogy így van; mi lehet mentsége ezeknek? nem szólni, engedni a dolgokat folyni, a mint folynak, nem támogatni a kormányt, de azt nem is támadni meg, ez csak nem lehet meggyőződés?

Mi ez, ha nem jóra való restség, mi ez, ha nem menthetetlen mulasztás?

Mi ez, ha nem megsértése azon szent kötelességnek, melynek híj teljesítését mind megígérték választóiknak; bírn ez, melyet megbocsátani nem lehet, nem szabad soha azoknak, kikben hazájuk s önmaguk iránti kötelesség érzete végképen ki nem halt.

Gr. Zichy Ödön, a kaposvári kerület képviselője, úgy halljuk, az országházi színté csak annyit tud, hogy a Sándor

utczában fekszik, úgy halljuk, hogy belsejét még nem is látta.

Pártunk a nemes grófot falusi magányból ugyan soha ki nem zavarta volna, mi kedvteléseitől avagy magándolgaitól a közélet terére soha nem erőszakoltuk volna, de megválasztották s most képvisel bennünket épp úgy, mint azokat, kik reá szavaztak, jogunk van ezért ahoz, hogy ily mérvű kötelességmúlásztásért számot kérjünk és mi e jogunkkal, élni akarunk s élni is fogunk az esetre, ha választói helyesebbnek, önmagukhoz méltóbbnak nem találják, hogy bennünket megelőzzenek. **S.**

A zsidó ügy befejezése az országgyűlésen.

Az országgyűlés ez ülészek utolsó napjaiban tárgyalta az ismeretes szatmári kérvényt. Az oroszországi zsidók bevándorlása s helyzete volt hivatalosan a napirenden, de mint Szalay Imre igen helyesen s őszintén megjegyezte, voltaképen a magyarországi zsidó-kérdésről volt szó. A vita izgalmaits Wahrmann Mór a fővárosi zsidók kitűnő képviselője beszéde végén fokozta azzal, hogy Istóczyt az antisemiták vezértagját élesen megtámadta, ez incidensből eléggé nem sajnálható botrány keletkezett. Istóczy megfoghatlan indulatosságából telegességhez nyílt, verekedett a parlament mellék helyiségeiben. E scandalum izgatottságba hozta az összes politikai köröket, a zsidó-kérdés megszünt komoly vita tárgya lenni, mindenki a parlament megsértett méltóságának helyreállítását követelte; az országgyűlés a tett felett rosszalását fejezte ki.

Wahrmann Istóczyt párbajra hívta, a főváros lázas izgatottsággal leste az eredményt, a felek pisztolyból löttek . . . egyik sem talált. Most Wahrmann hitorsosai mind körülveszik s éljenek; a közönség no az gyönyörködhetett a hosszas skandalum-leírásokban, a párbaj részleteiben; a zsidó kérdés pedig ott áll, összes

TÁRCZA.

Hullámzó Balaton közepén

Irta: KISFALUDY ATALA.

Felolvastattott a Petőfi társaság mult évi gyűlésén.
(Folytatás és vége.)

A kis Pali nem félt a haláltól. Gyógyíthatatlan vágytól emészte, sokáig várta aranyhaju édesanyját, hogy majd eljön érte, de mikor az csak nem jött, soha sem jött, akkor azt gondolta magában, hogy majd hát elmegy ő utána.

El is ment volna már réges-régen, hiszen tudta jól, hogy hol találhatója. Nem is tartotta volna őt semmi itt ez idegen földön, csak ne marasztalta volna nevelőanyjának intő, aggódó, jóságos tekintete s annak a pajkos, boszorkányszerű leánynak rut, gonoszízűt, babonázó szemé, visszaesalogató, visszaesábitgató, édes ezüsthanga.

Évek multak. A kis Pali mindig halványabb, mindig szomorubb, Rózsika mindig virulóbb, vigabb, pajzánabb lett. Pacsirtadalos ajkai úgy piroslottak, kicsattantak, mint a fejledező pipacs, szeméi úgy kéklettek, mint a buzavirág, orozái oly gyöngédrózsza színben hajnalodtak, mint a bimbózó vadrózsza s egész lényé oly zománcoz, himporos és üde volt, mint egy hajnalban szakított, harmatos vadvirág bokréta.

A falu legényei mind bomlottak utána. De mig babonás szépségével, szemfényvesztő kacintásával magához csalogatta, esábitgatta, őket, daczos kevelységével, csufolódo kacagásával, durcás szavaival valamennyit visszariasztotta. Csupán a kis Palihoz volt mindig jó, nyájas és szelid.

Mikor holdvilágos nyári esteken a balatonparti halászcserda előtt vig dudaszó mellett tánczra perdült a falu tüziöl pattant ifjusága s a legkaczkiasabb, legvakmerőbb legény pajzán jó kedvében merészen átkarolta Rózsika karesu derekát s ingerkedve dalolta:

Nem vagy leány, nem vagy,
Nem mersz csókot adni,
Azt gondolod talán
Nem tom visszaadni!

Rózsika daczosan lökte őt el magától s kevelyen vágott vissza neki:

Három fehér kendőt veszek,
Ha fölteszem, fehér leszek;
Fehér leszek, mint a hattyu,
Nem csókol meg minden fattyu!

És a kis Pali kézen ragadva, elszaladt, s mikor már messze a parttól ringatózott a továbblenő sajkán, még mindig visszahangzott zengő dalolása:

Fehér leszek, mint a hattyu,
Nem csókol meg minden fattyu!

A kis Pali pedig úgy borzongott, úgy elsápadt a dévaj nótára, a hold oly mélan tekintett le ezredéves szánó mosolyával, a szellő oly panaszosan sóhajtott bántos régi dalát s a hullámok oly titkos-busan, sejtelmesen susogtak, locsogtak hozzá, mintha ők mind tudnák már előre annak a szép, kevely leánynak bubánatos sorsát.

Nem is késett az sokáig. Hirtelen jött, mint a balatoni zivatar.

Pedig az a simaképi, álmos szemű, halk beszédű, lankadozó, ásitózó urfi, ki oly észrevétlenül utánok lopózott s oly nesztelenül besiklott hozzájuk a csolnakba s most ott susog, sziszeg Rózsika fülebe, bizonyára nagyon tréfás, nagyon mulatságos dolgokat, melyek fölött az a kaczer leány oly hangosan kaczag, hogy a kis Pali csak úgy borzong bele, az ugyan nem hasonlított viharhoz, inkább ahhoz a halkán hulló mérges mézharmathoz, mely megrontja a mező virágait.

És a kis Pali csak nézi, némán, mintegy félálomban nézi, hogyan odahajol Rózsika harmatos virágorezájához, milyen vakmerőn bele mer tekinteni azokba a szikrázó szemekbe s nem retten vissza azoktól a daczos beszédű, csufolódo kacagásu, pajkos nótájú, piros ajkaktól, s hogy hajladoz, olvadoz gyönyörűségében, mikor az a csengő hang féktelen jókedvben ujongva csattogja:

Három piros kendőt veszek,
Ha fölteszem, piros leszek;
Piros leszek, mint a rózsza,
Rám illik a babám csókja.

Igy tart ez egész nyáron. Mig csak a fűrdőidő tart s a fűrdővendégek a kastélyban maradnak, minden este eljön az a mézes mosolygásu urfi velők csolnakázni és fél éjjel hallgatja Rózsika nótáit s Rózsika mindig hangosabban kaczag suttogásaira, mindig pajkosabban dalol, szeme szikrázóbb, arca pirosabb lesz, úgy hogy már el sem tud jobban pirulni, mikor egy holdvilágos éjjelen az a kigyósziszegésű urfi még közelebb hajol hozzá, kigyótekintetével még mélyebben néz a lány égő szeméibe s halvány, hideg ajkai hirtelen, mint a kigyó tulajkja érintik Rózsika üde, tiszta ajkát.

E perczben a sajka hatalmas lökéstől rendül meg s a benn levőkhez becsap a hullám.

Rózsika rémülten föltekint. A kis Pali áll háta mögött, de nem az a halvány, álmadozó gyermek, kit ő úgy megszokott maga körül, mint a balatoni szellőt, mint az emelkedő s elenyésző habot, mint az alászálló s hívására újra fölmerülő vízi buvárokat. Nem a régi kis Pali az többé, ki most ott áll zöld fényben villogó szemekkel, lángoló arccozal, kísértetiesen felnyuló alakkal s oly vad, féktelen, őrzöngő, öldöklő düh kifejezésével egész átváltozott valóján, s magasra fölemelt, fenyegető keze oly óriás erővel forgatja a súlyos evezőt a sápadozó, halálnak vált urfi feje fölött, hogy Rózsika arca is elsápadt egy perczre de csupán egy perczre, aztán elszántan, halálmegetéssel, dacos akaratosságának egész erejével megragadja a fenyegető kezét és gonosz igézetű babonás tekintetének minden villámit a kis Pali szemé közé szórva, görcsösen összeszorított ajkai közt halkán sziszegé:

— Engem öl meg előbb, mert én szeretője vagyok!

A kis Pali megkövülten áll, karja, erőtlensül lehanyatlik, az evezőt kiejti kezéből. Fölnéz az égre, mintha várná, hogy az leszakad reája. Lenéz a tó vizére, hogy nem nyilik-e örvény lábai alatt, mely őt elnyelhesse?

június 16.

társadalmi nehézségében; nemcsak megoldva, de tisztázva sinosen. Urak oda felett az az országgyűlésen, így jól lehet mulatni, de nem lehet a nemzetben a közügyek iránti érdeklődést fentartani, nem tettegeaségek, hanem komoly viták, nem szenvedélyes kifakadások, hanem komoly tanulmányok, nem alap nélküli oktalan fanatikus vádak a igazító állh' rek terjesztése; hanem a germanizáció üldözése s kiirtása mellett, a nemzetiségért érdekeiket érintő közgazdasági s morális hanyatlás okainak szenvedély nélküli higgadt feltárása, az ok és okozat közötti összefüggés megtalálása kell, hogy legyen a zsidó kérdésben a törvényhozók komoly feladata! Addig is mig, a kérdést ily értelemben részletesebben megvilágítani lapunk időszerűnek látandja, alább közöljük Szalay Imre orsz. képviselőnek, az országgyűlésen június 2-án tartott, higgadt, tárgyilagos érvekben dus, becses szöveget.

T. ház! (Halljuk! halljuk!) A vita folyama alatt oly jelenségek merültek fel, hogy némely nem gondolkodó főben önkénytelenül kétélyek támasztak a felől, hogy a szatmári kérvény tárgyalásáról foly-e a vita, vagy pedig arról, hogy az idevaló izraelitákkal mi történjék? Azonban t. ház, éppen ezen tünetek, melyeknek tanni voltunk, tanusítják azt, hogy azon kérdés, melyet sokan elodázni szeretnének, létezik, s egyik vagy másik irányban okvetlen megoldandó. És az a látszólagos ellentét, mely a képviselőházban a mult ülés alatt volt látható, hogy itten a radikális padokról egy konzervatívnak tetsző, de csak tetsző nézet mondott ki, addig a másik oldalról a konzervatívoknak egyik tisztelben megöszült tagja radikális nézeteket pengetett. E látszólagos ellentét arra nyújt világosságot, hogy még e kérdésben határozott megállapodás sem egyik, sem másik irányban nem lehet, s hogy ezen kérdés, melyet nagyon helyesen zsidókérdésnek lehet nevezni, még csak a vajadás stádiumában van. Én az embereket általában kétféle szempontból szoktam megítélni. (Halljuk!) Az egyik az, mennyiben tesznek eleget hazájuk iránti köteleességüknek, s mennyiben tesznek eleget ember-társaik iránti köteleességüknek. Ha az utóbbit veszem föl először, azzal sokkal hamarabb készen lehetek. Hogy a hazai zsidók polgártársaik irányában kicsoda indulással vannak s mennyire feleltek meg emberbaráti köteleességüknek, azt nem kell példákkal illusztrálnom, elég utalnom arra, hogy az egész ország, mondhatom kivétel nélkül gyűlöli őket, és ezen gyűlölet nemcsak a nép közt, hanem azt hiszem, sok kabátos sziv alatt is lappang és legfeljebb a bátorság hiánya, vagy a váltók okozta kellemetlenség miatt nem lép előtérbe. (Ugy van! a szélső balon.) Hogy ez így van, azt mindnyájan tudjuk, érezzük. Ez legekleatásabb bizonyi-

téka annak, hogy az izraeliták embertársaik iránt köteleességüket nem tartották meg.

A másik a hazai iránti köteleesség, melynél hosszasan szándékozom időzni. Ha végig megyünk akár hazánk, akár idegen államok történetén, azt, hogy valaha felállott volna zsidó, hogy hazája szabadságáért feláldozza magát, példával igazolva nem találjuk. Ezen fajnak vele született igazsága az, hogy a fennálló hatalommal tart, (Ugy van!) neveztessek az bár Magyarországon „Bach-rendszernek, neveztessek, — ha talán az orosz elrendezésnek, neveztessek — készek lennének az orosz is foglalná az országot — készek lennének az orosz is pártolni, mely őket Oroszországból kikergette. Ezen a hatalommal való tartásukra azt szokták ellenvenni, hogy azért van, mert mindig üldözve voltak s az összetartozandóság ereje tartotta őket a fennálló hatalom mellett. Hasonlítottuk össze ezzel más üldözött vallásfelekezettel. Ott vannak a protestánsok; méltóztassanak a történelemben utána nézni, az a felekezet harczolt hitéért, harczolt szabadságáért, és nem mutathat fel nekem példát senki, hogy ezek a fennálló hatalomhoz hajoltak volna; ő rájuk nézve a bécsi udvar nem volt semmikép irányadó és sajuos az, hogy az utóbbi időben mégis találkozott köztük valaki, a ki azon vallásfelekezetnek régi hagyományos szabadság iránti szeretetét elhagyta és az Tisza Kálmán miniszterelnök. (Ugy van! szélső-balon.)

A mi a zsidóknak a magyar nemzetiség kérdésében eljárásukat illeti, egyik nagyon fontos kérdés az ugynevezett nyelvkérdés. Én a germanizációnak Magyarországon nagyobb apostolait, mint a zsidókat, sehol sem találom. Legekleatásabb tanúsága az, — s azt hiszem, hogy ebben Falk Miksa t. képviselőtársam sem fog meghazudtolni — hogy nem létezik magyar ember, a ki személtapost szerkesztene, azoknak legnagyobb része, tán egyik kivételével mind zsidók. (Ugy van!) No ha ez nem terjesztése a germanizációnak, akkor nem tudom, mi az a germanizáció. Azt mondja a t. miniszterelnök ur beszédjében, hogy Herman képviselőtársam izgat, midőn az orthodoxoknak bizonyos dolgokat imputál és a hazára nézve káros voltakat fejtegeti.

Hát a t. miniszterelnök ur mindig úgy szokott tenni: felkap egyes szót, mondatot és avval akarja gyengíteni az érveket: ez azonban jelenleg nem sikerült. Mert az nagyobb izgatás, mint a Herman t. képviselőtársamé, midőn Tisza-Eszlaron 150 zsidó gyűlése és a népet nyugtalanságba eiti és a belügyminiszternek, ki annyiszor hánytorgatja az ő fennem említett erélyét, ott lett volna alkalma nagy erélyét tanusítani, nem pedig a képviselőházban a képviselőket terrorizálni akarni. Én egy közbeszólást engedtem meg magamnak a t. miniszterelnök ur beszédjére, melyet, mint látom tökéletesen elferdítve értett a t. ház több tagja és lapok. Ugyanis azt mondja a miniszterelnök ur, hogy a községek önkormányzati körükben intézkedhetnek minden idegen invázió ellen, mert hiszen a községek rendezéséről szóló törvény szabály arra. Erre azt feleltem, hogy mivel fogja a község ezen inváziót akadályozni, ha az sokkal nagyobb számban

fog végbemenni és bejön 10 — 15 ember egyszerre. Hiszen nincs a községnek más fegyvere, mint a vasvilla, a melylyel magát védelmezzé, mert ha a törvény bettjét tartják előbbök, azt nem fogják respektálni. Es ekkor a miniszterelnök ur, kinek ez éppen kapóra jött, megeresztett — hogy úgy tejezzem ki magam — egy gyenge élczet, hogy nagyon kedves lehet előttem a vasvilla. Én nem tagadom, hogy a vasvilla szó beunem oly emléket ébreszt fel, amely a miniszterelnök urnál már a feledés tengerébe merült, s ezek az 1848-ki események. Akkor az a vasvilla meg a kiegyesített kasza igen sok szolgálatot tettek a nemzetnek és a szabadságnak, midőn az ország szabadságát védelmezték és nem engedem gunynyal illetni azt a szót, a vasvillát, mert a mit az kérges tenyérben kivivott, az a t. miniszterelnök ur glacé-keztlythen adta el Bécsben. (Ugy van! a szélső baloldaltól.)

Azt mondta az előadó ur beszédjében, hogy nem volt tájékozva a bevándorlás dimenzióiról. Én azt tökéletesen elhiszem, mert hisz a mai században, mint Somssich képviselőtársam helyesen jegyezte meg, boszorkányok nem lévén, tehát jó sok sem lehetnek, tehát hogyan lehetséges megtudni, hogy az előre praeliminált 10 ezerből 2 — 3 száz ezer ember lenne? Nagyon elhiszem, hogy a kérvényi bizottság előadója nem bir ezen tehetséggel, de éppen abban áll a dolog nyitja, hogy gondolkozzék a kérvényi bizottság, hogy ha utalán megtörténik, még akkor, mikor történik és a veszély becsap határainkon, nem lesz-e nagyon nehéz az ellen védekezni. (Igaz! Ugy van! a szélső balon.)

Es azután kikerül a kérvényi bizottság előadója a politikai s nemzetgazdasági szempontot, a mi a szatmári kérvénynek egyik eklatás részét képezi s csupán a községi törvénybe kapaszkodik. Holott a politikai szempontról jelenleg bővebben nem szólvá, csupán a nemzetgazdasági térre megyek át, akkor is azon következtetésre kell jutnom, hogy már is nagyon sokan vannak az országban s ezen nagy számuk az én nézetem szerint határozottan káros az országra nézve. (Igaz! Ugy van! a szélső balon.)

Káros pedig a következőknél fogva. (Halljuk!) Én alig hiszem, hogy a kérvényi bizottság előadója látott volna valaha izraelitát, a ki nekigyűrűzőve földműveléssel kereste volna kenyerét. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Tehát nem munkálja a földet, miután Magyarországon a munkás kéz nem elegendő s azokat a gépek vannak hivatva pótolni, tehát igen sok befektetést igényel, mit ismét az izraeliták kizsákmányoló politikája a gazdaközön-ségtől elhalász. (Igaz! Ugy van! a szélsőbalon.)

Az izraeliták foglalkoznak kereskedelemmel s csekélyebb mérvben iparral. Lásunk t. ház, mikép foglalkoznak ők ezen dolgokkal? Itt van mindjárt a kereskedelem, ha az jól vezetetik, ha nemzeti érdekeinknek megfelelően azokon kezek, melyek abban fáradoznak, a kereskedelem az országba nézve nagyon hathatós. És mit látunk? Azt, hogy ők magukhoz ragadnak minden oly ágot, melylyel a saját önző céljukat kielégíthetik, de a közjóknak saját kevés hasznót hajt. (Igaz! Ugy van! a szélsőbalon.)

De a hold csak csendesen, busan néz le, mintha mondaná: „igen bizony! úgy volt ez már ezer esztendő előtt is és így lesz ezredévek mulva!“ S a hullámok titokzatosan susogják: „Igy van, így volt s így leszen örökre.“

Es az én sajkám halkan reng a szendergő hullámokon, a hold előnti méla világával a régi álmodó tó vizét s a parton a halászeleányok tovább dalolják a bubánatos nótát:

Hullámzó szivem a Balaton,
A hajó rajta bubánatom,
Serelmem volt kormányja,
Lelkem vitorlája
Megtörték a habokon.

S az ezüstös habok tovább regélik a mult idők meséjét.

Mikor a kis Pali magához tér, Rózsika arca borulva, szivszakadva zokog lábainál, az urfi pedig szánalmas zavarban mokog érthetetlen szavakat, s haszontalan, vékony, elsatnyult, remegő kezével aranyval telt erszényt iparkodik Pali összeszorított markába csusztatni.

A kis Pali megragadja az erszényt s oda vágja abba a sima, sápadt, rémült arcba; aztán kitarja karjait a víz felé s egy vad feljajduló fájdalomkiáltással beleveti magát, mint a megbzött gyermek anyja karjaiba és nyilsebesen kiuszik a partra. Ott találják másnap alétan, megdermedve s alig birnak belé életet lehelni.

Nevelőanyja gondos ápolásának sikerült ugyan életét megmenteni, de hónapokon át beteg fekiüdt, s mikor végre fölkel s újra fölkereshette egyetlen, mindig siratott otthonát, az édes-kedves Balatont, akkor már csak olyan volt, mint egy eltűnő árnyék, mint egy széteszülő elenyésző ködfoszalány.

Rózsika pedig eltűnt a simaképü urival s évekig hirt sem hallottak felőle.

Egyszer azonban újra visszakerült a faluba agg édesanyjához, de úgy megváltozva, olyan beteg, hervadtan, haldokolva, hogy siralom volt nézni és senki sem birt neki egy rossz szót sem szólni. Még a szigorú öreg tisztelendő ur sem mendott neki egyebet csupán ennyit:

— Leányom, ha vigasztalásra van szükséged, keresd föl az Ur hajlékát s gondold meg, hogy Istennél van a bocsánat.

De Rózsika nem felelt semmit. Nem szólt senkihez. Csak némán, csendesen kézen fogta a kis Pali, csolnakra ült vele s a víz felé intett.

Mikor aztán már messze voltak a parttól, mélyen benn a szép, tiszta, békésen ringó vizen, akkor föllélegzett, odahajolt a kis Palihoz s bágyadt mosolygásával, mely siralmasabb volt a könyhullatásnál, szólt hozzá:

— Nézz csak a szemembe, kis Pali! Ugy e most már nem olyan csunya, villogó, nevető, mint máskor? Ugy-e most már nem félsz belenézni?

Néha még dalolt is. De szegény, fájt melléből úgy fakadt a dal, mint mikor a hárfán a hur elszakad s dalolása olyan volt, mint a zokogás.

— Hallgasd csak, kis Pali! Tudok ám most már én is olyan szomorú nótákat, mint s milyneket a te édes anyád danolt.

S aztán halk, elhaló ezüsthangjával énekelni kezdett:

Vigan dalol a pacsirta párja,
Hej vigan szól a falu nótája!
Vig volt az én nótám egykor,
Virágos a kedvem,
Mint a mezők pacsirtája,
Vigan énekeltem.

Most azt mondják bánatos a nótám;
Szép nap után felhős ég borut rám.
Beborult égen a csillag
Fényt hogyan is adna:
Vésztől fölvert tengerárja
Nyugton hogy maradna?!

Az idő mult. Rózsika édesanyját megölte a bánat. Rózsika nem sirt egy könnyet sem a temetésén. Este azonban még halaványabb volt a szokottnál s még mélyebben kívánczolt be a víz közepe felé.

Olyan édesen, olyan bubánatosan még soha sem dalolt, olyan szelíd, kedves szerelmes mosolygással még soha sem beszélt, mint mikor a dal után oda hajolt a kis Palihoz s halkan suttogva szólt hozzá:

— Szeretsz-e te engem, kis Pali?

A kis Pali nem felelt, csak fölnezt azok-

hoz a fényes, változatlan örök csillagokhoz és hallgatott.

De Rózsika megértette hallgatását s enyelve tovább beszélt:

— No hát ha szeretsz, akkor te is azt akarod, a mit én. Akkor el hagyysz engem menni oda, a hova én menni akarok, a hol én meggyógyulok, a hol én megint az a régi Rózsika leszek, csakhogy jobb, mint az volt. Ott majd fehér leszek újra, mint a hatyru és a te édes anyád újra leányának fogad engem. Ugy-e kis Pali, nem bánod?!

Es átfogta a kis Pali fejét gyenge két kezével s egy hosszú, édes csókot nyomott homlokára.

Aztán egy lebbenéssel benn volt a vízben s alá merült a tiszta, hűvös hullámsirba.

A kis Pali térdre borulva, némán, mozdulatlanul nézte elmerülését, s mikor a hullámok összecsaptak fölötte és a tó vize újra halkan ringva csillant fel a hold világában, akkor tulvilági fényben ragyogott fel arca s nyilsebesen evezett a part felé.

Néhány percz mulva nevelőanyja ablakán kopogtatott:

— Ki az? — hangzott a jóságos hang a szoba belsejéből.

— Én vagyok, — felelt a kis Pali hangja. — Bucsuzni jöttem. Ertem jött az édes anyám.

S aztán hiába futott az egész ház, az egész falu népe a kis Pali után. Nem látták azt soha többé.

A vizi buvár alászállt a vízben s hiába hívták, nem merült fel újra.

Igy regélték a hullámok nekem.

A parton pedig még egyszer felhangzott a hálót kötögető halászlányok dala:

Hullámzó Balaton közepén
Alszom az éjszaka én,
Nálad, szerelmemem,
Egyetlen kedvesem
Alszom az éjszaka én.

Aztán halkan, álomszerűn elhal az ének. Lelkembem újra elmerül a mult idők álma s fölötte összecsapnak a feledés hullámai.

Említem-e, t. ház, mit ártottak mult évben Magyarország borkereskedésének? Akkor, mikor a Svájez piacait megnyitotta boraink előtt, ők voltak azok a lelketlenek, kik fukszióval meghamisították borainkat és svájezi biztos piacainkat elvették tőlük. (Igaz! Ugy van! a szélsőbalon)

Elismerem én, t. ház, hogy a kérdés nagyon komoly s még ma bizonyos határozatot hozni nem lehet. Mi legfőleg bizonyos várakozó állást foglalhatunk e kérdésben s ezen állásnak — az én nézetem szerint — legjobban megfelel Herman Ottó t. képviselőtársam határozati javastata, melyet én is teljes szívemből pártolok. (Helyeslés a szélsőbalon.)

Most még szükségesnek tartom, t. ház, hogy röviden reflektáljak azokra, miket Wahrmann Mór t. képviselő társam itt a házban előhozott. (Halljuk!) Mikor a boszniai okkupáció volt napirenden, akkor az én t. képviselőtársam az oroszok ellen nem engedett magának oly roppant erős kitételeket, mint most s az nagyon sajtáságos, hogy épen azon tulsó oldalon nem igyekeznek azon, hogy midőn miudent alája rendelnek az udvari kegynek, hogy a „testvérem és kedves barátom és szövetségeseim” ily kifejezésekkel illetessék, s a melynek külügyminiszterét, kit mintegy ezen képviselőház többségének kifolyásaként lehet tekinteni, támogatják, nem interveniálunk ezen kérdésben. Azt mondja továbbá Warmann képviselő társam, hogy a neologokat hazafias, nagyon becsületes embereknek mondják az országban. Bocsnatot kérek de én azt még nem hallottam. (Derült ség) Én nagyon felkérem t. képviselőtársamat, ha nekem erre nézve bizonyítékokra hivatkozik, akkor készségesen elfogadom mondását. A képviselő ur azt mondja, hogy a katolikus vagy a protestans vallásban is vannak orthodoxok. Bocsnatot kérek, sem a katolikusok, sem a protestansok között orthodoxok nincsenek, a különbség csak a ritusban van, de a katolikus csak katolikus lehet; az nem lehet orthodox vagy neolog. (Ugy van!) A t. képviselő ur mintegy „divide et vincas” elvénél fogva a két vallásfelekezetet szereti zembé állítani, gondolva, hogy így maga könnyen kicsúszik. Téved a képviselő ur, mert Rohlig nyilatkozata a protestansokra nézve csak egyéni vélemény, de amit Onody t. képviselőtársam itt felolvasott, azbenne van a talmudban, az a különbség közte, hogy az rituális természetű. (Ugy van!) Őszintén örülök, hogy a t. képviselő ur indítatva érezte magát felszólalni; már régebben kellett volna tennie, mert a bosnyák vita alkalmával már történtek felszólalások ez irányban, a melyre egy tisztelt izraelita ur ide küldte nekem az „Ungarischer Israelit” egy példányát a melyben a következőket találtam: Wahrlich man müsste nur Froschblut in den Adern haben oder... ein jüdischer Abgeordneter sein, um stillschweigend die Ehre seines Stammes, die sonnenreine Wahrheit seiner Lehre, der das Christenthum seine Glorie verdankt, ja die ewige Wahrheit selbst derart verletzen, ja solchergestalt beschimpfen zu lassen! Azt hiszem, hogy t. képviselőtársam ezen lapnak mintegy erkölcsi nyomása alatt szólalt fel és azért akarta mindenik vallásfelekezetet oly színben feltüntetni mint az övét. Pártolom Herman Ottó képviselőtársam indítványát (Élénk helyeslés a szélső baloldalon).

Rákoczy emlékezete.

— + — II. Rákoczy Ferencz szülőházán Borsiban elhelyezett emléktábla leleplezésének ünnepélyét junius hó 11-én Zemplén megye közönsége, számos küldöttség s fényes község jelenlétében tartották meg.

Képviselve volt a magyar tudományos akadémia, Petőfi és Kisfaludy irodalmi társaság, Szabolcs megye, a kassai és debreczeni függetlenségi párt.

Az ünnep zenei nyitányával kezdődött melynek hangjai mellett lépett Matolay Etele Zemplén megyei alispán az emelvényre és hatásosan mondta el megnyitó beszédét, melyet a hallgatóság lelkes éljenekkel kísért. A beszéd végső passusánál lehullt az emléktáblát takaró lepel, mit a közönség, kalaplevéve, előbb néma megilletődéssel fogadott, majd lelkes éljenekben tört ki. Az emléktábla fekete márványból készült diszes oszlopos kökerettel a következő felirattal: „Itt született II. Rákoczy Ferencz 1676. év márczius 27-én. Egyes híu hazafiak és törvényhatóságok áldozatkészségből emelték a sátoralja-ujhelyi turisták 1881. évben.”

A felirat fölött jobbról és balról egy Rákoczy pénz és Rákoczynak Huszár Adolf által készített domborművü arc képe van, közepén pedig Rákoczy cimere. Az egész emléktábla tölgyfalevél guirlanddal van körítve, fölötté Rákoczy arc képevel.

A megnyitó beszéd után Boruth Elemér szavalta el Jókai Mórnak II-ik

Rákoczy Ferencz emléke című odáját, melyet a közönség látható gyönyörrel hallgatott, folyton osztatlan tetszéssel kísért s végül lelkesen megéljenzt.

Nem különhen az ezután következő számokat: „Rákoczy emléke” Fejes Istvántól és „Rákoczy menekülése” Bajusz Józseftől, szerzőik által szavaltatva, élénk tetszésben részesültek. — A bezáró számot a s.-a.-ujhelyi, sáros-pataki és nagy-mihályi dalárdák által szépen és szabatosan előadott „őseink emléke” című dalfűzér képezte. — Ezek után a vendégek közül sokan, különösen az idegenek, nagy érdeklődéssel nézték a régi állapotában fentartott kandallót, valamint a déli saroksobát, melyben Rákoczy született és melynek külső falán van elhelyezve az emléktábla. — A mint a tudósítások szólnak, ez ünnepély egészen a Rákoczy nevéhez fűzött eszmékhez méltón folyt le s politikai tüntetésnek is beválik Felső-Magyarországon.

Különösen határtalan lelkesedést idézett elő Matolai alispán megnyitó beszédének következő passusa:

E szabadságharcok zászlóvivőinek, vezéreinek egyik legnagyobbikát saját századunkban ismét a mi megyénk szülte, a hegyalja délnyugati részén, ki feladatára, törekvésére, sorsára nézve oly hasonló e mai ünnepélyünk tárgyához, Rákoczy Ferenczhez, a ki ismét a multban e zászlóvivők legnagyobbja volt. A kurucz vezér és a mai függetlenségi eszmék nagy élő alakja mintegy összefolyva az ünnepre az aktualitás bélyegét nyomja. S az alispánnak igaz a volt: Rákoczy és Kossuth szelleme egy és ugyanaz: küzdeni Magyarország függetlenségeért, jogaiért s ha kell feláldozni mindent s elveszni a hontalanság kinjai között, távol a hazától, remény s vigasztalás nélkül s minden „pro patria et libertate.”

E két szabadsághősünk Rákoczy-Kossuth szelleme megóvja nemzetünket az enyészettől, az ő emléküket felkelti majdan az unokákban a hazafias tetterőt s talán bekövetkezik majdan a... „jobb kor, mely után buzgó imádság epedez százazrek ajakán.” Ugy legyen!!

Most pedig a Balaton mellől a somogy-ságból üdvözöljük Zemplén vármegyét, Felső-Magyarországot e szép hazafias ünnepély rendezéseért!

HIREK.

— A fürdő idény bekövetkeztén, Br. Seckendorff Oszkárné Radegundon, Szalay Imréné Szliácson, Somssich Andorné Franzensbadon ifj. Csorba Edéné Tátrafüreden, Gr. Somssich Imre és Maktalvay Géza Marienbadon, Kis Vilmos köttsei birtokos pedig Lindewienon időznek.

— Somssich Pálnak Nagy-beckerek izraelita közönsége köszönetet mondott a zsidó ügyben tartott beszédéért.

— Bárány Ignác, előbb a csurgói most a esáktornyai állami tanítóképző intézet igazgatója, a napokban váltott jegyet Csorba Mária kisasszonynyal Nagy-Szombaton.

— Dömény József nagyberényi reform. lelkész. — e kiváló tehetségű szónok és pot. író — legújabbán azzal lepte meg barátait, hogy a Békés megyei gazdasági egyesület által hirdettet pályázaton a „Biztosításokról” írt művével győztes maradt és 70 db. arany pályadíjat kapott. — Tehát Somogyból nemcsak Collegánk a „Somogy” szerkesztője érte a biztosítást, ugyanis a mult évben meg Roboz István nyert 100 aranyos pályadíjat a „Biztosításokról” írt kitéjával.

— A Dunántuli reform. egyház kerület legutóbbi közgyűlésén — a csurgói prot. iskola javára, annak gymnasiuma 8 osztályra leendő átalakítása folytán évi 500 frt. segélyt szavazott meg — így az alakulás nehézségeivel küzdő kaposvári reform egyház számára évenként 100 frt. segélyt ajánlott fel. Mindezek kieszközlése érdekében — ugy halljuk — lankadatlanul működött Körmeny Sándor a belső somogyi prot. egyházkerület ez idei ügybuzgó esperese.

— A nágocsi „olvasókör” intelligens tagjai f. hó 3-án az ugynevezett „szedres”-ben, tombolával és tüzijátékkal összekötött, fölöttébb sikerült tánczvizigalmat tartottak, melyre a legtöbb vidékről is számosan jelentek meg, az eredmény különösen Hencz L. urnak köszönhető, ki e napon mint elnök szerepelt. De köszönetet érdemelnek a fáradszatlan rendezők is. U. m.: Bauer E. Bogyai

Victor, Kokas Mihály, Dr. Löwi Jakab, Trombitás Mihály, és Winkler Gyula urak, kik mindent elkövettek a vendégek mulattatására. Délután 4 erakor érkezett meg az első uri fogat, egymást követte a többi. Esti 8 órakor lámpákkal és lámpionokkal gazdagon világított, sűrű fák között gyönyörűen decoralt körben megkezdődött a táncz. A francia négyest 24 pár táncolta. Szünóra után meglepetést szült s nagy tetszésben részesült Gruber Imre igali közjegyző ur, saját készítményű, jól sikerült tüzi játéka. Ezután újratánczra perdültek a párok s járták egész világos reggelig. A diszes hölgyközönség kiváló tagjait képezték: Özv. Hencz Jánosné, Keserü Ferenczné, Hencz Ödönné, Graffesik Jánosné, Simli Sándorné, Orbán Antalné, Bauer Bené, Szücs Gizella, Szezei Jánosné, Éder nővérek, Csabai Róza, Csik Ilka, Németh Matild, Szemenicz Mariska, Ambert Matild, Vadkerti nővérek, Szücs Gizella, Szezei Mariska, Farkas Vilma és Bacsó Krisztina. A kik részt vettek e mulatságban, egy hamar nem fogják feledni az élvezetes estét. A mulatság tiszta jövedelme a kör könyvtára javára fordítottatik.

— Uj főispánok. Radó Kálmán vasmegyei, gróf Bethlen András brassó megyei és Horváth Mihály fogaras megyei főispánokká nevezettek ki.

— Verseczet nagy szerencsétlenség érte, e hó 9-én este iszonyu vihar tört ki, mely jégesővel volt összekötve; ennek következtében a Messis patak annyira megáradt, hogy a város egy részét, borzasztó sebességgel elöntötte, házakat döntött össze, több mint negyven ember vesztette életét. A város és környéken a szőlő s vetések teljesen elpusztultak.

— Geröfy Andor szintársulata legújabbán városunkban gyér pártolásban részesül, — s ez okból pár nap óta a társulat felváltva Kaposvár és Dombóváron játszik. Robogó vasuti vonatok szállítják a művészeket naponként egyik városból a másikba!

— Megyénk területén 10 nap óta több irányban fordultak elő kisebb nagyobb mértékben jégverések; s a versenyző biztosító társulatok liquidátorai utba vannak Somogy felé!

— A kaposvári államgymnasiumban tartandó vizsgálatok rendje az 1881—82 tanév végén. Junius 15. Hittan I.—VI. osztályban. Junius 16. Számtan rajzoló geometria I. Junius 17. Földrajz I.; történelem, földrajz IV. Junius 19. Mennyiségtan, r. geometria, természetrajz IV.; latin magyar nyelv I. Junius 20. Latin magyar nyelv V.; Latin, magyar, német nyelv III. Junius 21. Mennyiségtan, természetrajz VI.; latin, magyar német nyelv IV. Junius 22. Fizikai és politikai földrajz III.; Latin, magyar nyelv II. Junius 23. Latin, magyar, történelem VI.; számtan, r. geometria II. Junius 24. Természetrajz, földrajz II.; Görög ny., történelem, német ny. V. Junius 26. Mennyiségtan, mértan, természetrajz V.; Görög, német ny. VI. Junius 27. Mennyiségtan, r. geometria III.; Francia nyelv, gyorsírászat, délután testgyakorlat. Junius 28. Gyónás és áldozás. Junius 29. Zárúnn epély. Magánvizsgálatok tartatnak jun. 22-én.

— Kaposvárt is felkereste a jég, de záporral jött s így kárt nem tett.

— A romai s lonkai hegybirtokosok bírónak Marsik János városunk tevékeny polgárát, jegyzőnek pedig Matolcsy József ügyvédet választották meg.

— Érdekes esküvő. Istóczy Gyöző hirneves országgy. képviselő a mult héten Wahrman Mór orsz. képviselővel a „csattanos” eset folytán vívott párbaj alkalmával 24 órai halasztást kért ellenfelétől német nyelvű családi ügyek rendezése végett. A halasztás megadatott és Istóczy szombaton esti 8 órakor — a herceggprimástól nyert távirati engedély alapján —... tartotta esküvőjét Budapesten Pásztor Emma úrnővel! Másnap reggel pedig Ercsibe ment pisztolylyal 20 lépésről párbajozni!

— Lengyeltőtiből írják lapunknak: Községünk emelkedik és a társas élet is fellendül. Különösen Aigner Ignátz ügyvéd ur fáradozik nemcsak a közügyek, de társadalmi téren is. Övé az érdem, hogy községünk „Gloriták” hegy oldalában oly dús koronájú fákkal ellátott nyári mulattató helylyel csin és kényelemmel bír — gróf Zichy János ő méltósága kegyességéből — mely azt merjük írni, Somogyban nem találja pártját! Löwensohn ur adott költséget, 2 tekepálya építésére! Így hát beteljesedik rajtunk: ha össze tartunk — jól érezzük magunkat!

— Gradiskától Barosig vezetendő vasut építésére Jankovics László Somogy megye főispánja nyert engedélyt. Mint halljuk a vasutérészt a cs. kir. déli vasut fogja kiépíteni, s valószínűleg a tulajdonjogot is megszerzi! Szakértő mérnökök már dolgoznak az előmunkálatokon! Megyénk transzitó forgalmát kétségtelenül emelni fogja ez új összeköttetés!

— Feltámadt Érdekes tetszhaláleset történt néhány nap előtt Szezezen, hol általaos feltűnést is keltett. Egy oda való öreg zsidó asszony súlyos betegségbe esett s minden pillanatban halálát várták. Egy este csakugyan jönetkeztek nála a közelgő haláltusa előjelei. A gyászoló család a bevett szokáshoz híven több férfit hívott meg, kik a haldokló ágyánál a halotti imákat végezték.

A beteg megbalt; holtestét egy egy szalmazsákra terítették s meggyújtották fejénél a „lélekfényt“ A férfiak gyászos némasággal távoztak, csak ketten maradtak az elhunyt mellett, hogy fölülte virasszanak. Az egész éjt így töltötték halokan imádkozva mellette. Hajnal felé elkezdett a halottat fűdő fekete lepel elébb lassan, majd egyre erősebben mozogni, a szalma rémületesen zörgött s egyszerre csak felegyenesedett a halotti ruhába öltöztetett nő, a halálra rémült virrasztók előtt, üvegesedett szeméit rájuk meresztve. Mielőtt még magukhoz tértek volna rémületekből, a feltámadt velőt rázó sikoltást hallatott; s ájúlva rogyott vissza a ravatalra. Csakhamar azonban eszméltre tért s a temetésre táviratilag hazahívott gyermekek nagy örömtükre a legjobb egészségben találták anyjukat.

A hét története.

Kállay Béni a külügyministerium osztályfőnöke közös pénzügyministerre nevezte-tett ki, épen mint előde ő fogja intézni a boszniai ügyeket is, befejezett ténynek mondják, hogy helyét Szögyényi Marich László képviselő — a fehémegyei főispán fia — fogja elfoglalni.

Stájerország, Tirol és Görz tartománygyűléseit megnyitották.

Lembergben a ruthenek felségárulási pere tárgyalatik, e per a pánszláv izgatásoknak hű képét tárja elénk, s tanuságul szolgál, hogy a kedves orosz barátaink s szövetségeseink, mely jó indulattal viseltettek irányunkba, a fő vádlott Dobrzsánszky Adolf, ki 1849-be mint főhadbiztos vezette az oroszokat Magyarországra, később Bécsben nagy hivatalokat viselt, rendjeleket kapott, sőt magyar orsz. képviselő is volt, a perben Mocsóry Géza orsz. képviselő — jobbparti — neve is szerepel.

A hét egyik legnagyobb eseménye Ignatiew orosz miniszternek bukása; ura a czár elküldötte hivatalából, s helyébe Tolstoj grófot nevezte ki, a felmentés indokait homály fedti, némelyek a zsidóüldözést, mások ismét azt okozzák, hogy a nihilistákat megbékíteni nem volt képes, nagyon valószínű azonban, hogy az említett leMBERGI PÜR IDŐ ELŐTT feltárta Ignatiew terveit, melyek nemcsak Magyarországra, de a dynastia ellen is irányozva vannak; Oroszország külügyi politikájában egyébként az irány csak a régi marad valószínűleg, mert Tolstoj gróf szinte az ő orosz pártjának tagja, melynek Ignatiew egyik vezére; megerősíti ezt, hogy Ignatiew előmozdításában Katkows a fő pánszláv-agitatornak keze is működött.

Szerbiában a kormány teljes vereséget szenvedett, a Skuptsinát feloszlatta, mert a képviselők többsége ellene volt s minden igyekezet az ellenzékét egységére birni meghiúsult, most a megejtett új választásoknál az előbbi képviselők újra megválasztattak.

Irlandban az agrarius gyilkosságok ismét napirenden vannak.

Egyiptomban, hova Derwish pasa a sultán küldötte megérkezett, a lázadás nyíltan kitört, Alexandriában az arabok s europaiak között összeütközésre került a dolog. Hir szerint 80 embert gyilkoltak meg, száznál több pedig megsebesült, ezek között a görög, olasz és angol főconsulok is; legutolsó tudósítás szerint Arabi pasa, ki a hatalom teljes birtokában van, a rendet helyreállította, az alkirályt megöléssel fenyegetik, ha le nem mondana. Francia s angol hajók legényisége partra szállított honosaik védelmére.

Hová jutunk!?

Ezt kérdehetjük Somogy megyénk második városában az ötezer lélekkel bíró Szigetváran, hol Zrinyi jellemes hős daliái aluszszák nagy álmaikat, kiktől — fájdalom — a jellemeszilárdságot és becsületességet igen kevés mértékben örökölte a most itt élő lakosságnak egy része; mert látva azt a sok szédelgést, szó meg nem tartást, becsületsoványi nem gondolat, mely itt elkövetetik, sóhajtván kérdehetjük: régi jellemeszilárdság, régi becsületesség hová lettél?!

Ha csak a legközelebb lefolyt öt éven nézünk is végig, látni fogjuk, hogy ezen rövid idő alatt 29 azzaz huszonkilencz igazolt és nem igazolt bukások fordultak elő s ezen bukásokat, kettő kivételével, mind a Mózes vallásu kereskedők és iparosok hajtották végre, mely rohamos fizetés-megszüntetések nem kerülték el a kaposvári t. kir. törvényszék figyelmét sem, honnét ki is küldetett egy erélyes vizsgáló bíró a helyszínére, ki a gyanus egyének ellen a törvényes vizsgálatot meg is kezdette, csak hogy kevés eredményt lehet a bizonyodalmakból kideríteni, mert a bukásoknál a végrehajtatók többnyire hitestársak, rokonok, sógorok és komák voltak, a kik pedig a valódi igazságot a bukottak ellenében soha fel nem fedezik.

A bukottak között van két keresztény család is, a kik túltettek az izrael fiaín, mert ezekre a látott rossz példa ugy hatott, mint a jötermő földre vetett mag, mely gazdagon megtermi gyümölcsét; ezek közül egyik egy iparos, ki azon jó barátait, kik érette a pénzintézeteknél jótálói voltak, tartozásait fizetik még

Laptulajdonos Szalay Imre.

csak pár sor irással sem hajlandó biztosítani arról, hogy idővel — a midőn helyzete engedí — kész lésszen őket kárpótolni, azt adván okul, hogy azon nyomorék nővére, kinek nevét jelenben czégül vette fel, ezt önéki megtiltotta, hanem az aztán csudálatos, hogy azt nem tiltotta meg a nővére, miszerint leányait táncziskolába ne járassa s ő maga nejevel együtt bálókba, színházba s más mulató helyekre ne járjon, honnan ők nem szoktak elmaradni! Hüm — az ilyenekre van pénz, de adósság törlesztésre nem jut!!

A másik keresztény bukott, egy fiatal kezdő kereskedő, ki csak két éve, hogy köztünk letelepedett s megnősült; itt magát talpig becsület magyar vállalkozó embernek mutatta; a neve jó magyaros hangzású volt, örömmel fogadtuk mindenütt társaságunkba, de csakhamar igaz lett ő felőle is, hogy nem mind arany, a mi fénylik — „ignotus fallit.“ — Kereskedése megnyitása után másfél évre ő is bukást csúált, melyért vizsgálat is indítottat ugyan ellene, de mikor neje és a sógor-gyermekek voltak a foglaltatók, akkor ki bizonyítson ellene; most azonban azt látjuk, hogy üzlete, melyet napa és a sógor-gyermek neve alatt folytat — mivel neje kötevényét, mely alá legelőször bujt, nem tartá elég biztos takarónak — csaknem kétakkora helyiségű és sokkal drágább bérletű a boltja, mint bukása előtt volt.

Különbön ezen egyén jellemének megítélésére adatul szolgálhat egy váltó ujtás körüli eljárása; ugyais ezen iparlovag azon felesleges bolti árucikkékből, melyeket bukáshoz készülése alkalmával rendelt, 200 frtos váltóra adott egy hozzá tévedt embernek, hogy ezen váltót eladhassa; neje mint kibocsátó aláírta, a lejáratkor a forgatóval egy új váltót iratott alá azon nyilatkozattal, hogy egy óra meghosszabbittassék a régi váltó, a forgató fel sem mert tenni semmi csalási gaz szándékot, jóhiszeműleg aláírta az új váltót; ekkor ezen szélhámos, egy semmivel bíró borkövakaró jó barátjával iratta alá neje helyett az ujtott váltót s így nejét a kötelezettségből kivonta azért, hogy a forgatóra tojja az egész terhet (ezen ügy a törvényszék elé vitetett, hisz-szük, hogy az illető csaló el fogja nyerni méltó büntetését), és a váltót aláírjt jó barátját is kiténté annak, hogy rongyszedő lepedője és borkövakaró kalapácsa is foglalás és árverés alá fog kerülni. Az ily aljas tettet elkövető szédelő ilyen cselekedeteivel még dicsekedni és társas mulató helyekre mer járni, ott pénzre játszaui, bukott emberhez nem illő salonias öltönyökben fészelnéni nem szégyen, holott pirulva föld alá kellene bujnia akkor, a midőn kötvénysikkasztás miatt is foly ellene a törvényszéknél a bünvádi kereset.

Midőn ennyire süllyedve látjuk a kereskedő és iparos osztály egyrészét, méltán elszomorodva, fájó kebellet kérdehetjük, hogy Szigetvárott hová fogunk jutni?

Szigetvár, 1882. jun. 10.

Ódor Sándor.

Különfelek.

— Kállay Béni, az új közös pénzügy-miniszter 1839 ben született Budapesten, hol édes atyja: Kállay István kincstári szolgálatban volt. Kállay István pár évvel később Máramaros-Szigetre helyeztetett át kincstári főnöknek udvari tanácsosi címmel és ranggal s egész haláláig ott maradt. Közbecsülésben álló főnök volt, kit a mennyire respektáltak, ép annyira szerettek. Neje: Blaskovics Amália a legműveltebb, a legnemesebben gondolkozó magyar hölgyek közé tartozott, kire még a régi időből is a legkedvesebben emlékeznek vissza. Kállay István és nemes lelkű neje a legnagyobb gondal nevelték a kis Bényt, ki már gyermekkorában a legélesebb ész és hozzá élénk vágyat a tanulásra árukt el. Béni volt az egyetlen fiu; kivüle még két leánygyermek: Melise és Gemma (ez utóbbi gr. Telekiné) vette igénybe a szülők gondoskodását. A negyvenes évek közepén halt meg Kállay István és özvegye gyermekével együtt Budapestre költözökött, hol már egyenesen s egyedül az özvegy vezette gyermekei nevelését, abban az irányban, mint férje kezdte s mint kiváló érteke sugalta. Kállay István büszke, tartózkodó, de nemes szívű férfi volt, szigoru hivatalnokai iránt, kiket azonban mégis megbecsült. Mint udvari tanácsos erős kormány ember volt, kit a Kállay család többi tagjai nem valami nagyon kedveltek, bár tiszteletüket nem vonhatták meg tőle. A soha nem mosolygó, nem pipázó, mulatságok iránt érzéketlen sima ember nem illett a mulatók közé. Kállay István akkor érezte magát legjobban, ha hivatalában vagy könyvtárában könyvei közt volt, ha már családjával nem lehetett. Hivatali tekintélyét nem kis mértékben emelte, hogy ő birta a Kállay birtokok jelentékeny részét, tulajdonosa volt azoknak az uradalmaknak is, melyeket Mátyás király a hitszegő Brankovics szerb despotától elvett s annak a Kállaynak adományozott, ki az ő magyar sárkányrend lovagja volt. Kállay Béninek vagyona még nagyobb, mert édes anyja részéről a Blaskovicsok vagyonából is sok jutott részére. 1846-tól özvegy Kállay Istvánné folyvást a fővárosban lakott gyermekeivel. Béni minden iskolát, az egyetemet is Pesten végezte s csak azután indult külföldi utjára. A ki az ötvenes

évek végén és a hatvanas évek elején a Zrinyi sarokház melletti nagy épület első emeletén özv. Kállay Istvánné lakására benyitott, Kállay Béni osztályát megtekinté, azonnal véleményt formálhatott lakójáról. Gyönyörű könyvtárt, nagy földteket, Európa majd minden nyelvén megjelenő hirlapokat és folyóiratokat láthatott. Kállay Béni a hatvanas évek elején kezdett tüzetesebben foglalkozni a keleti tanulmányokkal, megtanult törökül, szerbül, oroszul, görögül. Ez utóbbi nyelvben való jártasságát egész tökélyig vitte. Az alkotmányos aera kezdetén többször fellépett Szent-Endrén képviselőjelöltnek, de mandátumot csak 1875-ben nyert, miután már belgrádi főkonzul volt. Képviselő korában a Sennyey-párt közlönyét a „Kelet Népet“ szerkesztette és sok magvas czikket írt. A keleti kérdésben már előbb számos czikket jelent meg tőle. Görögből lefordította még pedig igen szépen a „Galathea“ című drámát, melyet a nemzeti színpadon is előadtak. Bosznia okkupációjának szükségét már régebben hangoztatta, s e miatt szakított pártjával, s foglalt el kormányhivatalt a külügyministeriumban. A szerb viszonyokat illető czikkei a Budapesti Szemlében jelentek meg. Hat éve, hogy nőül vette gróf Bethlen Vilmát, egy kitűnő műveltségű hölgyet, ki Belgrádban szintén annyira elsajátította a szerb nyelvet, hogy több beszélt le is fordított magyarra. Kállay Bénirol megemlíthetjük, hogy egyik első nevelői közül volt Tancsics Mihály is.

Gazdaszat ipar és keresk.

Az utolsó hét folytonos esői a mennyiségileg csekély szénának minőségét is meg rontották, a gabonaművek szépen fejlődnek, a gazdák azonban a naponta gyorsan változó hőmérsék következtében a rozsdától félnek. Alapos azon aggodalom is, hogy szél s záporok a szőlő virágzására kártékonyan hatottak. Új burgonya elég kerül már a piacra zöldség nemtekben sincs hiány. Gyümölcs (cseresznye), silány minőségű, eper már fogytán van.

A phylloxera (szőlő tetű) rohamosan terjed s fenyegeti a szőlőültetvényeket. Alig pár hete hogy Nagy-Marosou észlelték s már a Pest körüli szőlőkben is mutatkozik. Az orendszabályok alkalmazásba vétettek ugyan, de fog-e használni, nem tudhatjuk.

A szőlő elvirágzása után a legalkalmasabb idő a „zöld bujtásra“ a szaporítás ezen módjanagyon ajánlható az új ültetést szőlőkbeni hiányok helyreállítására, ha zöldbujtásolni akarunk, figyelemmel lehajtjuk a 60--80 centiméter hosszú zöld vesszőt; vigyázva, nehogy eltörjön, a mi könnyen megtörténik, ha közvetlen az anya töke mellett akarunk hézago: pótolni, akkor a kívánt helyre, egyébként pedig a barázdán, 20 centiméter mélységű gödröt vájván, abba a vesszőt behelyezzük, földdel betakarjuk akként, hogy a hajtás végéből legalább féllábnyi kiálljon, ezt azután karóhoz kötjük. A vessző vigan nől odább. Ősszel a bujtást visszacsipjük, hogy fája kiérjen s tére jól befedjük. A jövő tavasszal kivesszük a földből s az anyától elszabadítjuk ollo segélyével. Ily bujtásokat aztán gyökeres vessző gyatánt ültethetünk el.

A fából készült gazdasági eszközöket s külső épületeket, melyek az időjárás által rendszeren igen sokat szenvednek, igen ajánlatos tisztítatlan, nyers petroleummal bekenni. — A nyers petroleum igen olcsó, s conserváló képessége sokkal erősebb, mint bármely másilyenemű anyagé, a mennyiben a fát a rovarok ellen teljesen biztosítja s csaknem elpusztíthatanná teszi.

Szerk: üzenet.

L. Jó szándék, ha csak szándék marad mit sem ér.

H. Jeggzőkbe vettük.

O-r Kivánt szám elküldése eránt intézkedtünk, a vándoruttra kelt forint kalandjai érdekesek.

A-z Üdvözlünk. A jó balparti ember keres s talál az üdvös tevékenységre tért. Csak előre.

Bpest???

B-s számítunk reá.

P-z Mennél gyakrabban annál szivesebben vesszük.

H. A. Magán leveltükre kértük választ.

I. H. Köttse. A hogy akarja.

Sió vidék Oktalan szájkaszkodás, pöffeszkedő henczegés, képzelt hatalom, avagy meghunyászkodás utjából ki nem térítik, meg sem akadályozzák hogy jöjjön, ha jönnie kell.

Cromwell. Jövő hóban.

K-f. Ugy fog végződoi, mint előre megmondottuk. Haszonatlan igyknuzet.

Panaszosok. Elrendeltetett, jobb későn, mint soha, s jobb lassan jól, mint gyorsan rosszul. — É Még e hó folytán elfoglalja helyét.

X-oh hiába kerestük, a törvényszék iratai között fel nem található.

Doktor . . . fi. „A jegyzőkönyvileg megörökített pofon“ t, mert jegyzőkönyvileg ugy is már meg van örökítve, nem adjuk.

Szerkesztésért felelős:

SZALAY KÁROLY.

Kiadja és nyomatja Jeiteles Herman.